

Поняття «суверенітет» не піде в минуле у світі глобалізації економіки і політики, але зміст цього явища не може залишатися незмінним у світі, що змінився. Для того, щоб бути реальним, суверенітет в умовах глобалізації зобов'язаний бути активним. Він, отже, не лише не передбачає ізоляції, але, навпаки, вимагає максимальної контактності, глибокої залученості в світові процеси. Конфронтація з однією з найбільш агресивних держав світу є потужним аргументом для проведення перетворень, які в «мирний» час були б, напевно, практично неможливі. Але якщо цей шанс не буде використаний для якісного оновлення країни по всіх векторах, перш за все у сфері воєнного, економічного і технологічного розвитку, розраховувати на появу на світових позиціях практично безглуздо. Україна стоїть на порозі абсолютно нового етапу свого розвитку, який вимагатиме мобілізації всіх її стратегічно значущих можливостей.

Р.С. видається що вирішенням дуальної проблеми підвищення бажаного рівня національної безпеки і управління може бути здійснення шляхом тимчасової кооптації до відповідних установ державної служби всіх рівнів магістрів і молодих науковців міліцейських вишів таких зокрема як київська Національна академія внутрішніх справ. За якістю підготовки, рівнем знань і мотивацією ці молоді офіцери фактично являють собою кваліфікованих держслужбовців і правознавців.

Костюшко Олег Петрович,
депутат Київської міської ради

ЗАКОНОДАВЧЕ РЕГУЛЮВАННЯ ЛОБІЗМУ: ЗАРУБІЖНИЙ І ВІТЧИЗНЯНИЙ ДОСВІД

Корупція є одним з головних чинників, що здійснює нищівний вплив на економічну систему нашої держави, загрожує національній безпеці, підриває довіру до публічної влади, призводить до зниження іміджу нашої країни перед міжнародною спільнотою і за значимістю вона поступається лише повномасштабному вторгненню рф. Одним із чинників проявів корупції є лобіювання певними структурами переважно приватних інтересів, зокрема впровадження важелів впливу на діяльність органів державного управління. Відсутність належного нормативно-правового регулювання лобізму в Україні призвело до неможливості здійснення офіційно оголошеної, зареєстрованої та відкритої лобістської діяльності, на відміну від Великої Британії, США, окремих країн Європейського Союзу, де таке регулювання досить поширене. Наприклад, в країнах Європейського Союзу прийнято низку відповідних кодексів, серед яких можна відмітити: Кодекс професійної етики лобіста Асоціації професійних лобістів Польщі, Кодекс етики Румунської асоціації зареєстрованих лобістів, Кодекс етики Сербської асоціації лобістів, Кодекс поведінки Європейської асоціації консультантів із суспільних справ, Кодекс

поведінки, прийнятий Європейським товариством професійних справ, Кодекс поведінки лобістів при Європейському союзі і Міжнародний кодекс лобістської етики (Глобальний етичний кодекс сприяння суспільно-державній політиці) тощо.

Також, 6 країн прийняли окремі закони щодо регулювання лобістської діяльності (Ірландія, Франція, Австрія, Литва, Польща, Словенія), а у 9 – діє саморегуляція лобістів, що пояснюється м'яким механізмом контролю (Німеччина, Італія, Іспанія, Нідерланди, Фінляндія, Чехія, Хорватія, Латвія, Румунія).

У США лобістську діяльність регламентує значна кількість нормативно-правових актів: Федеральний Акт «Про реєстрацію зарубіжних фірм» від 1938 року; Стандарти етичної поведінки для службовців органів виконавчої влади; Федеральний Акт «Про відкритість лобіювання» від 1995 року; Технічні поправки від 1998 року до Федерального Акта «Про відкритість лобіювання» від 1995 р.; Федеральний Акт «Чесного лідерства і відкритої влади» від 2007 року; Указ Президента США «Етичні зобов'язання персоналу виконавчої влади» № 13490.

У Великій Британії лобіювання регулюється Постановою Палати громад Британського парламенту від 15 липня 1947 року; Постановою Палати громад Британського парламенту від 22 травня 1974 року; Кодексом поведінки та реєстрації фінансових інтересів Палати лордів Британського парламенту; Регламентними процедурами Британського Парламенту; Інструкцією для державних службовців; Міністерським кодексом 2007 року; Кодексом управління державної цивільної служби; Акт «Про свободу інформації» від 2000 року.

За роки незалежності в Україні було здійснено чимало спроб унормувати лобізм – як в цілому, так і деякі його окремі складові, серед яких необхідно відмітити наступні законопроекти:

- від 9 листопада 2003 року № 8429 «Про діяльність лобістів у Верховній Раді України»;
- від 20 жовтня 2010 року реєстр. № 7269 «Про регулювання лобістської діяльності в Україні»
- від 20 вересня 2016 року реєстр. № 5144 «Про лобізм»;
- від 05 жовтня 2016 року реєстр. № 5144-1 «Про лобіювання»;
- від 19 січня 2017 року реєстр. № 5661 Про публічну адвокацію;
- від 20 вересня 2017 року реєстр. № 2351-VIII «Про забезпечення прозорості та законності комунікації з суб'єктами владних повноважень».
- від 11 лютого 2020 року реєстр. № 3059 «Про державну реєстрацію суб'єктів лобіювання та здійснення лобіювання в Україні», у подальшому також були зареєстровані альтернативні законопроекти (реєстр. № 3059¹, 3059², 3059³).

Також Національним агентством з питань запобігання корупції на виконання Антикорупційної стратегії до 2025 року та Державної антикорупційної програми на 2023–2025 роки розроблено проекти

законів України «Про добросесне лобювання в Україні» та «Про внесення змін до Кодексу України про адміністративні правопорушення щодо порушення законодавства в сфері здійснення лобювання», громадські обговорення яких відбулися 10 та 23 листопада 2023 року відповідно.

На жаль, всі законопроекти, що надходили до Верховної Ради України були зупинені на тому чи іншому етапі проходження, що обумовлює необхідність надання визначення загальних правових та організаційних засад лобістської діяльності для забезпечення прозорості й на законних підставах комунікації з суб'єктами владних повноважень, а також законодавчого забезпечення належного державного і громадського контролю при здійсненні лобістської діяльності.

Враховуючи викладене, пропонується:

– прийняття Україною закону про регулювання лобістської діяльності як частини плану дій з деолігархізації, який повинен відповідати європейським стандартам; повинен бути результатом відкритої та інклюзивної дискусії з широким спектром зацікавлених сторін (зокрема, організацій громадянського суспільства), широких публічних консультацій; не передбачати обмеження законної діяльності організацій громадянського суспільства та не створювати для таких організацій непропорційне адміністративне навантаження;

– внести зміни до ряду інших законодавчих актів (законів України «Про Кабінет Міністрів України», «Про державну службу», «Про центральні органи виконавчої влади», «Про місцеві державні адміністрації», «Про службу в органах місцевого самоврядування», «Про місцеве самоврядування в Україні», Регламенту Верховної Ради України, Регламенту Кабінету Міністрів України тощо), спрямованих на регламентацію діяльності посадових осіб органів державної влади та органів місцевого самоврядування у відносинах із лобістами, запровадження процесуальних механізмів здійснення лобювання, забезпечення відповідної відкритості органів державної влади тощо.

Кривицький Юрій Віталійович,

доцент кафедри теорії держави та права
Національної академії внутрішніх справ,
кандидат юридичних наук, доцент

АНТИКОРУПЦІЙНА РЕФОРМА ЯК СКЛАДОВА СУСПІЛЬНОЇ ТРАНСФОРМАЦІЇ

Сучасний світ стрімко змінюється, риси сьогодення різко контрастують із вчорашніми. Від часів Геракліта ці твердження, ймовірно, видаються майже аксіоматичною банальністю для всіх епох, культур і цивілізацій, але повсякденний досвід наших сучасників, які є очевидцями численних змін, доводить їх правильність. Не лише теорія,